

Húsvét 3. vasárnapja

1Pt 1,17-21

„Atyának hívjátok...”

¹⁷Ha Atyának hívjátok azt, aki részrehajlás nélkül ítél meg mindenkit, a tettei alapján éljetez istenfélelemben zarándoklástartók idején. ¹⁸Hisz tudjátok, hogy nem veszendő ezüstön vagy aranyon szabadultatok ki az atyáitoktól rátok hagyományozott értéktelen életmódból, ¹⁹hanem Krisztusnak, a hibátlan és egészen tiszta bárálynak a drága vére árán. ²⁰Őt (Isten) előre, már a világ teremtése előtt kiválasztotta, de csak az utolsó időben jelent meg, miattatok. ²¹Általa hisztek Istenben, aki feltámasztotta őt a halottak közül, és megdicsőítette, hogy higgyetek és reméljetez az Istenben.

Péter ellentmondást lát a keresztények istenfelfogása között. Egyrészt Atyának nevezik őt, másrészt, talán éppen pogány hatásra, szigorú ítélőbírónak tekintik, aki ugyanolyan kegyetlenül ítéli meg az embereket, mint a rabszolgatartó a rabszolgáit. Rómában a rabszolgák sokkal kiszolgáltatottabbak voltak gazdáik kénye-kedve szerint, mint keleten, a hellenisztikus Görögországban. Mivel a keresztények között sok szegény és rabszolga volt, sokan átértékelték ezt az érzést, és a földi világban található megfélemlítő viszonyokat kivetítették Istenre. Ennek a gondolkodásnak a csapdája, hogy Istent, mint bírót, már nem Atyaként szemlélték, hanem ellenségként. Isten atyaságának legnagyobb bizonyítéka, hogy a megváltást a feltámasztás által vitte véghez. Nem úgy, mint a rabszolgák felszabadítását, amikor egyik gazdag ember a másik gazdag embertől megveszi a rabszolgát, és ettől kezdve az új gazdának kell megfelelni. Krisztus vére árán történő megváltás olyan példa, amelyben az Atya megtérő gyermekeit nem saját rabszolgáiként kezeli, hanem fiaiként.

A kereszténység és a pogányság közötti különbséget, úgy vélték, csak erkölcsi szemléletük és Isten nevének eltérő volta jelzi. Ezzel szemben a levél azt hangsúlyozza, hogy a keresztény istenfélelem más természetű, mint pogány kortársaiké. A keresztények istene gondoskodik gyermekeiről és bíróként is jóindulatú. Nem a reménytelen alávetettséget és a félelmet kéri híveitől, hanem a szeretet felelős vállalását, és az ebből a ragaszkodásból adódó eltérő életmódot. A szerző ezt az új teremtést egy világméretű folyamatnak fogja fel, melyet Isten a világ teremtésétől kezdve tervezett, de csak Jézus Krisztus megjelenésével hajtott végre.

A világtörténelemben megjelenik a keresztény történelemszemlélet korszakolása is. Jézus előtt és Jézus után radikálisan más az emberi történelem. A levél írásának idején ez azért számított újdonságnak, mert az időszámítást ekkor még nem Jézus születésétől számolták, hanem a görögök az olimpiák alapításától, a rómaiak Róma városának alapításától, a zsidók pedig a világ teremtésétől kezdve. A keresztény közösségekben azonban kezd általánossá válni Jézus világpolitikai jelentősége. Nem azért, mert a napi politikát változtatta meg, hanem azért, mert a napi politikában élő őkeresztény kis emberek szemléletét módosította. Az őkeresztény egyházban mindennapi valóság volt, hogy Isten építi a történelmet és ennek szabályai mások, mint a politikáé. A keresztények akkor tudnak azonosulni Isten tervével és tevékeny munkatársai lenni a végrehajtásban, ha szemléletük közelít Isten szemléletéhez. Ha úgy tekintenek Istenre, ahogyan az Isten tekint rájuk.

A modern kori keresztények sokkal többet foglalkoznak a tőzsde, a gazdasági élet vagy a politikai élet folyamatainak elemzésével. Alapvetően ezektől a folyamatoktól várva életük jobbra fordulását. Egészen világos, hogy földi életkörülményeinket és társadalmi környezetünket meghatározó folyamatok figyelmen kívül hagyása ostobaság. De pusztán azokra építeni jövőnket és életünket rövidlátásnak számít. A történelmi és gazdasági folyamatok legáltalánosabb sajátossága a váratlan fordulat, a nem várt esemény, a kiszámíthatatlanság. Ez okozza bizonytalanságunkat és félelmünket. A hívő ember, aki bizalmát Istenbe vetve túl tud lépni ezen és úgy gondolja, hogy a szerető Atyának való megfelelés sokkal nagyobb biztonságot ad, olyan jövőt épít, amely társadalmi, gazdasági és politikai rendszereken is át tud ívelni, és megadja neki azt a boldogító érzését, hogy egy röpke időre Isten földi munkatársa volt.